

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 3.5.2007
KOM(2007) 231 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI
IR EUROPOS CENTRINIAM BANKUI**

– Metinis pranešimas apie euro zoną –

[SEK(2007) 550]

I. ĮŽANGA

1. *Šiais metais Europos šalių lyderiai Berlyne pasirašė iškilmingą deklaraciją, skirtą pažymėti Romos sutarties pasirašymo 50-metį, ir dar kartą patvirtino įsipareigojimą vykdyti planą, kuriuo pagrįstas kelias siekiant taikos ir saugumo Europoje.* Ekonominė integracija yra pagrindinis Europos sėkmės aspektas. Per pastaruosius penkiasdešimt metų laipsniškai šalinant ekonomines kliūtis pakilo gyvenimo lygis, užtikrintas didesnis skaidrumas vartotojams, atsirado naujų galimybių investuotojams ir buvo paskatinti glaudesni ekonominiai ir politiniai valstybių narių ryšiai. Kaip teigiama Berlyno deklaracijoje, „bendroji rinka ir euro mus stiprina“.

2. *Ekonominė ir pinigų sąjunga (EPS) iki šiol yra pažangiausias Europos ekonominės integracijos etapas, o artimiausiais metais ji išliks svarbia dar glaudesnės sąjungos varomąją jėgą.* Kasdien eurą naudojantiems 318 milijonų gyventojų bendroji valiuta yra realus bendros sėkmės ir iššūkių, kuriuos patiria europiečiai, simbolis. 1999 m. įvedus eurą EPS buvo suteiktas aukštas makroekonominio stabilumo lygis ir euro zonoje paskatinti glaudesni prekybos bei investicijų ryšiai ir didesnė finansų rinkos integracija. Tuo metu euro tapo viena iš pagrindinių pasaulio valiutų, o dabar jis plačiai naudojamas kaip bazinė valiuta užsienio valiutų keitimo sandoriuose ir kaip oficiali atsargų valiuta. Šie ir kiti EPS privalumai turėtų smarkiai paskatinti šalis siekti euro įvedimo.

3. *Paskatintos 2007 m. sausio 1 d. eurą įsivedusios Slovėnijos, kitos valstybės narės žengia į priekį, rengdamosi įstoti į euro zoną.* Šiais metais Kipras ir Malta pateikė Europos Komisijai ir ECB oficialius prašymus parengti konvergencijos ataskaitas, kurių pagrindu Ministrų Taryba nuspręs, ar tos valstybės narės galės prisijungti prie euro zonos 2008 m. sausio 1 d.

4. *Vis labiau įsisąmoninama, kad buvimas euro zonos nariu reiškia, jog teks spręsti bendrus uždavinius ir bendrai prisiimti atsakomybę.* Per 2007 m. pavasario Europos Tarybos posėdį ES šalių lyderiai, kasmet vertindami atnaujintą Lisabonos strategiją, priėmė keletą naujų euro zonai skirtų rekomendacijų atsižvelgiant į Integruotas ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gaires. Tose rekomendacijose atkreipiamas dėmesys į poreikį vykdyti atsargią fiskalinę politiką, didinti viešųjų finansų kokybę ir didinti prekių ir paslaugų rinkų lankstumą. Jose taip pat paraginta labiau suderinti užmokesčio ir našumo pokyčius bei paspartinti finansų rinkos integravimo tempą.

5. *Metiniame pranešime apie euro zoną ir prie jo pridėtoje metinėje ataskaitoje apie euro zoną pateikiama Komisijos nuomonė apie tai, kaip euro zonai priklausančios šalys gali susidoroti su bendrais įsipareigojimais ir uždaviniais.* Minėtais dokumentais taip pat siekiama informuoti apie diskusijas apie euro zonos ekonominius rezultatus ir EPS veikimą. Metiniu pranešimu apie euro zoną taip pat prisidedama prie Komisijos ir Europos Parlamento dialogo apie euro zonos ekonominę politiką.

II. ATSINAUJINUSI EURO ZONOS EKONOMIKOS GALIA

6. *Per metus nuo praėjusių metų metinio pranešimo apie euro zoną euro zonos ekonomika atsigavo vis labiau.* Pernai euro zonos ekonomika paaugo 2,7 % – sparčiausiai nuo 2000 m. ir kur kas sparčiau už ilgalaikį vidutinį augimo lygį. Užimtumo augimas euro zonoje padidėjo maždaug 1,5 % 2006 m., t. y. atsirado beveik 2 milijonai naujų darbo vietų.

2006 m. infliacija išliko apie 2 %, bet metų pabaigoje ji sumažėjo nusistovėjus energijos kainoms.

7. Teigiami euro zonos augimo rezultatai iš dalies rodo ciklišką gerėjimą, bet taip pat gali būti, kad pradeda reikštis struktūrinių reformų poveikis. Esama ženklų, kad vis labiau sugebama apsisaugoti nuo netolygaus globalinio vystymosi. Pastaruoju metu augusi ekonomika turėjo ypač didelį poveikį užimtumui. 2006 m. gruodžio mėn. nedarbo lygis nukrito iki 7,5 % ir buvo žemiausias per 15 metų. 2006 m. euro zonoje darbo našumo augimo vidurkis buvo 1 %, palyginti su praėjusį dešimtmetį buvusiu 0,7 % vidutiniu metiniu lygiu, ir keletas veiksnių rodo, kad toks pagerėjimas galėtų būti ne tik ciklinio pobūdžio. Apskritai tokia raida perša mintį, kad valstybės narės gali džiaugtis tokiais rezultatais, nes jos įdėjo pastangų, *inter alia*, didinant dirbančiųjų skaičių, skatinant mokslinius tyrimus ir plėtrą bei inovacijas, plėtojant žmogiškąjį kapitalą ir kuriant patrauklesnias bei konkurencingesnias verslo sąlygas. Ji taip pat rodo makroekonominės sistemos, kuria siekiama sustiprinti stabilumą ir skatinti didesnę pasitikėjimą vidutinės trukmės ekonominėmis perspektyvomis, privalumus.

8. Vidaus paklausa yra svarbi euro zonos ekonominio augimo varomoji jėga. Tą rodo nuolatinė kilimo tendencija investavimo srityje ir padidėjusios namų ūkių vartojimo išlaidos, kuriuos iš dalies sąlygojo didesnis vartotojų pasitikėjimas ir labai geri euro zonos užimtumo rezultatai. Euro zonos eksportas taip pat turėjo teigiamą poveikį augimui nepaisant sustiprėjusio euro ir to, kad kai kurie iš jos pagrindinių prekybos partnerių veikė ne tokiomis palankiomis ekonominėmis sąlygomis.

9. Nuolatinio ekonomikos augimo euro zonoje perspektyvos 2007 m. yra palankesnės už tas, kurios buvo per daugelį ankstesnių metų. Numatoma, kad vidaus paklausa išliks santykinai stipri varomoji jėga; kartu investicijas teigiamai veiks dabartinės palankios finansinės sąlygos, geresni įmonių veiklos rezultatai, didėjantis atnaujinimui skirtų investicijų poreikis, augantis našumas, o pelno perspektyvos bus teigiamos. Tikėtina, kad pasaulinis ekonomikos augimas bus nuosaikus, bet euro zonos eksporto pozicijos yra geros, kad būtų išlaikyti puikūs rezultatai.

10. Kaip visada, ekonomikos srityje gali atsirasti netikėtumų. Nevaldomas pasaulinio disbalanso koregavimas, su valiutų keitimo kursu susijusi įtampa ir geopolitiniai pokyčiai yra iš tų veiksnių, kurie gali lemti mažesnę nei planuota augimą euro zonoje. Ir atvirkščiai, dėl geresnių rezultatų darbo rinkoje ir palankesnio nei tikėtasi šiuo metu vykdomo fiskalinio konsolidavimo poveikio ekonomika gali augti sparčiau nei planuota.

III. SUTVARKYTI MAKROEKONOMIKOS VIDAUS REIKALUS

11. Tam, kad euro zonos ekonomikos atsigavimas tęstųsi, reikia vykdyti nepriekaištingą makroekonominę politiką. Nuo 2005 m. gruodžio mėn. Europos centrinis bankas atsisakė ankstesniais metais darytos skatinamosios įtakos atsižvelgiant į kainų stabilumui kylančius pavojus vidutinės trukmės laikotarpiu. Šalia to, darbo užmokesčio lygio nustatymo procese, euro zonos narės turėtų tinkamai atsižvelgti į kainų stabilumą, našumo tendencijas vidutinės trukmės laikotarpiu ir kvalifikacijos bei vietos darbo rinkos sąlygų skirtumus. Nepaisant kainų pokyčių ir didelio gamybos apimtys bei užimtumo augimo, 2006 m. užmokestis euro zonoje didėjo saikingai. Nors atskirose valstybėse išlieka pakankamai daug skirtumų, apskritai užmokesčio augimas euro zonoje nuo 1990 m. sulėtėjo – dėl to buvo sumažinti potencialūs šalutiniai padariniai sukelti ankstesnio naftos kainų padidėjimo. Biudžeto srityje yra labai

svarbu, jog valstybės narės pasinaudotų ekonomikos atsigavimu, kad iki šio dešimtmečio pabaigos būtų konsoliduoti biudžeto būklė. Tokiu fiskaliniu konsolidavimu taip pat būtų sustiprintos visos euro zonos fiskalinės ir pinigų politikos priemonės.

12. ***Siekdamos ištaisyti perviršinį deficitą euro zonos narės suvienijo pastangas.*** 2007 m. sausio 30 d. Taryba nusprendė nutraukti Prancūzijai taikomą perviršinio deficito procedūrą, nes jos biudžeto deficitas išliko mažesnis už 3 %, kaip ir 2006 m. Atsigavus Vokietijos ekonomikai, biudžeto deficitas sumažintas iki mažiau kaip 3 % BVP; to pasiekta vieneriais metais anksčiau nei buvo užsibrėžta. Dėl didelio koregavimo 2006 m. Graikijos biudžeto deficitas liko toks pat (2,6 % BVP). Portugalijoje ir Italijoje 2006 m. taip pat užregistruotas didelis struktūrinis pagerėjimas, kurį pastarojoje dalinai galima paaiškinti vienkartinių priemonių poveikiu. Koregavimo kokybė pagerėjo visoje euro zonoje; tas pagerėjimas vis mažiau priklauso nuo vienkartinių priemonių, o daugiau siejamas su viešųjų išlaidų sumažinimu. Apskritai dėl suderintų pastangų, ypač perviršinį deficitą turinčių šalių pastangų, ir palankesnio ekonomikos vystymosi, lėmusių kur kas didesnes nei planuota pajamas, euro zonos biudžeto deficitas sumažėjo nuo 2,5 % BVP 2005 m. iki 1,6 % BVP 2006 m.

13. ***Valstybės narės, ypač tos, kurios šiuo metu taiso perviršinio deficito padėtį, privalo paspartinti biudžeto konsolidavimo tempą, kad pasiektų vidutinės trukmės biudžeto tikslus.*** Kai kurios valstybės narės 2006 m. stabilumo programose numatė labai mažą arba nenumatė jokio struktūrinio balanso gerėjimo, nors Stabilumo ir augimo pakte raginama ekonominio pakilimo laikotarpiu konsoliduoti biudžetą daugiau kaip 0,5 % BVP. Pavyzdžiui, Prancūzija savo programoje numato 2007 m. struktūrinį balansą pagerinti tik 0,3 procentinio punkto BVP. Vokietijos stabilumo programoje 2008 m. neplanuojama jokio struktūrinio balanso gerėjimo, nors prognozuojamas ekonominis pakilimas. Kai kurioms vidutinės trukmės tikslus pasiekusioms euro zonos narėms 2007 m. gresia procikliškos fiskalinės politikos pavojus, pirmiausia Nyderlandams – numatoma, kad padėtis šioje šalyje smarkiai prastės nepaisant prognozuojamo ekonominio pakilimo. Esant tokiai padėčiai reikia dar kartą suvienyti pastangas, nes valstybės narės, kurios nepakankamai pažengė į priekį nepaisant palankaus ekonomikos augimo, gali nepajėgti užtikrinti pakankamos patikimumo ribos, kad nebūtų viršyta 3 % BVP deficito riba, o jeigu tuomet ekonomikos augimo tempas lėtės, būtų neišvengta dešimtojo dešimtmečio pabaigai būdingų šios politikos srities klaidų. Tuo pat metu jau subalansuotą biudžetą turinčios šalys turėtų saugotis, kad struktūrinis deficitas vėl neatsirastų.

14. **2007 m. balandžio 20 d. Eurogrupė priėmė fiskalinės politikos kryptį euro zonos valstybėse narėse gaires, kuriose primenama apie įsipareigojimą aktyviai konsoliduoti viešuosius finansus esant ekonominiam pakilimui, o neplanuotai gautas papildomas pajamas naudoti deficitui ir skolai sumažinti.** Siekiant pagerinti fiskalinės politikos kryptį koordinavimą, euro zonos finansų ministrai apsvarstė nacionalinių biudžetų pokyčius 2007 m. ir preliminarą politikos perspektyvą 2008 m. bei jų poveikį euro zonai. Pirma, jie įsipareigojo remtis geresniais nei planuojami biudžeto rezultatais 2006 m. ir siekti didesnių nei 2006 m. stabilumo programose užsibrėžtų biudžeto tikslų. Antra, jie sutarė vykdyti 2007 m. biudžetus taip, kaip planuota, vengiant išlaidų perviršio, o neplanuotai gautas papildomas pajamas naudoti valdžios sektoriaus deficitui ir skolai sumažinti. Trečia, buvo sutarta, jog reikėtų kruopščiai parengti 2008 m. fiskalinės politikos planus, kad būtų paspartintas koregavimo tempas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslų tose valstybėse narėse, kurios jų dar nepasiekė, o kurios juos pasiekė – kad būtų išvengta makroekonomikos disbalanso atsiradimo.

15. ***Euro zonos tvirto augimo rezultatai suteikia puikią galimybę visoms euro zonos narėms sutvarkyti vidaus fiskalinę politiką.*** Kiek tai susiję su pajamomis, ekonominiu požiūriu labai verta pasinaudoti neplanuotomis pajamomis, t. y. gautomis esant netikėtam ekonomikos augimui, ir paskirti jas valdžios sektoriaus skolinimuisi sumažinti. Kai kurių valstybių narių patirtis rodo, kad mažinant valstybės išlaidas atsiranda tvaresnio deficito mažinimo tendencija. Po to, kai Stabilumo ir augimo paktas valstybėms narėms sėkmingai padėjo sumažinti perviršinį deficitą, veikianti Pakto prevencinė funkcija turėtų padėti valstybėms narėms visiškai panaikinti deficitą, kad jos galėtų susidoroti su būsimomis problemomis. Remiantis Eurogrupės fiskalinės politikos gairėmis, dauguma euro zonos narių turėtų pasiekti vidutinės trukmės biudžeto tikslus 2008 arba 2009 m., o likusios – vėliausiai 2010 m.

16. ***Užtikrinus patikimus valstybės finansus, euro zonos narės galės sušvelninti senėjančios visuomenės poveikį ekonomikai.*** Dramatiškai Europos gyventojų demografinės struktūros pokyčiai reiškia, kad numatomas su senyvu amžiumi susijęs priklausomybės santykis daugelyje valstybių narių didės nuo esamos 25 % dalies iki daugiau kaip 50 % 2050 m. Siekdamas išspręsti šią problemą kai kurios iš jų jau ėmėsi pakankamai svarbių priemonių. Jeigu artimiausiu metu nebus imtasi būtinų priemonių, senėjančios visuomenės poveikis keletą euro zonos šalių biudžetui bus labai didelis. Prognozuojama, kad jeigu politika nesikeis, su senėjančia visuomene susijusios euro zonos išlaidos, įskaitant išlaidas pensijoms, sveikatos priežiūrai ir ilgalaikiai slaugai, iki 2050 m. didės vidutiniškai maždaug 4 %. Šis faktas rodo, kaip svarbu visoms valstybėms narėms pasiekti ir išlaikyti ilgalaikę patikimą biudžeto būklę norint iš esmės sumažinti skolos santykį ir vėliau neleisti didinti planuojamų išlaidų. Tai ypač svarbu tokioms valstybėms narėms, kaip Graikija ir Portugalija, kuriose esama pavojaus, kad per artimiausius dešimtmečius su senėjančia visuomene susijusios išlaidos didės dviženkliais skaičiais.

17. ***Norint užtikrinti ilgalaikį valstybės finansų tvarumą euro zonoje, reikės pasitelkti trijų krypčių politikos strategiją.*** Kaip jau buvo pažymėta, visų pirma valstybės narės turėtų dėti daugiau pastangų, kad konsoliduotų valstybių biudžetus ir pasiektų vidutinės trukmės biudžeto tikslus pagal Stabilumo ir augimo paktą. Antra, įgyvendinant tolesnes Lisabonos strategijoje numatytas struktūrines reformas bus paskatintas spartesnis našumo augimas ir darbo vietų kūrimas – tai padės sumažinti senėjančios visuomenės poveikį ekonomikai. Trečia, pensijų ir sveikatos priežiūros reformomis bei investicijomis, skirtomis didinti gyvenimo metų esant geros sveikatos skaičių, galima pagerinti valdžios sektoriaus finansus ilgalaikiu laikotarpiu.

18. ***Taip pat svarbu užtikrinti valstybės finansų kokybę, kaip pripažįstama valstybių narių nacionalinėse reformų programose ir ES integruotose ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairėse.*** Pagrindinis valstybių narių uždavinys – pasiekti biudžeto tikslus, tuo pat metu užtikrinant, kad mokesčių ir išlaidų sistemomis būtų paskatintas veiksmingas išteklių skirstymas. Pritaikant mokesčių struktūras ir nukreipiant valdžios sektoriaus išlaidas tokioms sritims, kaip moksliniai tyrimai ir plėtra, galima padidinti našumo augimą ir augimo potencialą bei paskatinti reikšmingus socialinius ir ekonominius privalumus naujovių ir žmogiškojo kapitalo sutelkimo srityje. Tokios politikos kryptys taip pat gali būti naudingos valstybėms narėms, nes jų finansams būtų užtikrintas tvaresnis pagrindas ir palengvintas socialinių modelių funkcionavimas euro zonoje.

19. ***Nacionalinėse biudžeto taisyklės ir institucijose turėtų atsispindėti politiniai įsipareigojimai užtikrinti patikimus valstybės finansus.*** Tyrimai rodo, kad valstybės narės, kurių išlaidų ir pajamų taisyklės parengtos nepriekaištingai, paprastai geriau kontroliuoja valdžios sektoriaus skolinimąsi. Kaip buvo svarstyta šių metų metinėje euro zonos ataskaitoje,

rengdamos minėtas taisyklės valstybės narės turėtų kreipti ypatingą dėmesį į jų aprėptį ir fiskalinės politikos stabilizavimo funkciją. Veiksmingai dirbančios nacionalinės institucijos taip pat raginamos atlikti svarbų vaidmenį. Pavyzdžiui, parlamento biudžeto komitetai gali paremti patikimą fiskalinę būklę skatinančias politikos kryptis ir taip sustiprinti Stabilumo ir augimo pakto prevencinę funkciją.

IV. UŽTIKRINTI TVARŲ EKONOMIKOS AUGIMĄ

20. Naudodamasi Lisabonos strategijos rezultatais euro zona taip pat privalo parengti dirvą būsimoms struktūrinėms reformoms. Kaip pažymėjo 2007 m. pavasario Europos Vadovų Taryboje posėdžiavę ES valstybių vadovai, priėmę specialias rekomendacijas euro zonai, Lisabonos ekonominės reformos darbotvarkė yra svarbiausias augimo ir užimtumo visose 27 valstybėse narėse skatinimo aspektas, turintis dar didesnę reikšmę bendrą valiutą turinčioms šalims. Pirmiausia ekonomikos reformomis euro zonoje bus sumažintos infliacijos keliamos problemos ir jomis bus prisidėta prie ekonomikos atsigavimo tempo išlaikymo. Be to, puikiai veikiančios produktų, darbo ir kapitalo rinkos yra esminis dalykas norint užtikrinti, kad būtų sklandžiai prisitaikyta prie kiekvienai šaliai būdingų ekonomikos sutrikimų Ekonominėje ir pinigų sąjungoje (EPS).

21. Lėtas kai kurių euro zonos narių prisitaikymas prie atskiroms šalims būdingų sutrikimų įrodo, kad būtina vykdyti tolesnes reformas. Išsamiaame Europos Komisijos atliktame tyrime daroma išvada, kad nepaisant dinamiškai stabilaus konkurencinio prisitaikymo proceso euro zonoje, kai kurios valstybės narės pernelyg lėtai prisitaiko prie atskiroms šalims būdingų besikeičiančių aplinkybių. Toks lėtas konkurencinis prisitaikymas prisidėjo prie augimo ir infliacijos skirtumų įvairiose euro zonos šalyse išlikimo, taigi padidino politinio neveiklumo nacionaliniu lygmeniu sąnaudas.

22. Vidaus rinka būtina ne tik ES ekonomikos klestėjimui, bet ir sklandžiam EPS veikimui. Dinamiška ir brandi vidaus rinka gali paskatinti geriau sureguliuoti nacionalinio verslo ciklus ir paspartinti kainų bei užmokesčio prisitaikymą prie ekonominių sukrėtimų. Pagrindinis euro zonos ir ES valstybių narių prioritetas yra panašus – užtikrinti, kad vidaus rinka galėtų pasinaudoti XXI-ojo amžiaus galimybėmis ir gebėtų reaguoti į iššūkius. Tuomet, kai prieš 20 metų įsigaliojo Suvestinis Europos aktas, pakankamai vienoda Europos ekonomika buvo daugiausia pagrįsta masine standartinių produktų gamyba. Esant šiandieninei pasaulio globalizacijai, atsirandant naujoms technologijoms ir plečiantis Europos Sąjungai, Europos ekonomika darosi vis labiau įvairiarūšė ir vis labiau grindžiama žinių ir paslaugų sektoriais, kuriems būdinga didesnė produktų įvairovė.

23. ES valstybių narių vadovų prašymu Europos Komisija parengė orientacinį dokumentą, kuriame raginama bendrąją rinką pritaikyti prie naujos tikrovės¹. Svarbiausias Komisijos argumentas – norint suteikti labiau apčiuopiamos naudos Europos piliečiams, verslininkams, darbuotojams ir vartotojams, reikia, kad bendroji rinka neapsiribotų tarptautinių teisinių kliūčių verslui pašalinimo priemonėmis. Dabartinės politikos kryptys, skirtos stiprinti bendrąją rinką, turi būti veiksmingesnės, labiau orientuotos į poveikį ir į pasaulio rinkas.

---

¹ „Bendroji rinka piliečiams“ – Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui, Tarpinė ataskaita 2007 m. pavasario Europos Vadovų Tarybai, Briuselis, 2007 2 21, COM(2007) 60 galutinis.

Rudenį Komisija pateiks išsamios bendrosios rinkos peržiūros rezultatus kartu su veiksų šioje politikos srityje pasiūlymais.

24. *Finansų rinkos srityje euro zona turėtų būti integracijos ES lygmeniu spartinimo tempo lydere, sustiprindama impulsą, kurį jau suteikė euro.* Finansinė euro zonos narių integracija yra būtina augimo potencialo didinimo ir gebėjimo prisitaikyti prie ekonominių sukrėtimų palengvinimo priemonė. Bendrą valiutą turinčios valstybės narės šiuo metu jau naudoja labai integruotomis išvestinių priemonių, įmonių obligacijų ir pinigų rinkomis. Projektas, kuriuo siekiama sukurti Bendrą mokėjimo eurais erdvę (angl. *Single Euro Payments Area* (SEPA)), suteiks galimybę vartotojams, įmonėms ir kitiems ūkio subjektams atlikti ir gauti mokėjimus eurais tiek toje erdvėje, tiek atskirų šalių teritorijoje naudojantis tomis pačiomis pagrindinėmis sąlygomis, teisėmis ir išipareigojimais, neatsižvelgiant į jų įsikūrimo vietą. Didesnė integracija suteiktų daugiau galimybių pasidalyti tarptautine rizika ir paskatintų veiksmingesnį išteklių paskirstymą visoje euro zonoje. Sritis, kuriose reikėtų siekti pažangos, apima, pavyzdžiui, tarptautinės tarpuskaitos ir atsiskaitymo sandorius, eurais išreikštų vyriausybės obligacijų ir vertybinių popierių rinkas – jų pasiūla vis dar padalyta į segmentus – ir didmenines (finansavimo) bei mažmenines hipotekos rinkas.

25. *Komisijos Baltojoje knygoje dėl finansinių paslaugų politikos (2005–2010 m.) pateiktas tolesnio finansų rinkos integravimo ES ir euro zonoje planas.* Yra nepaprastai svarbu laiku bei koordinuotai valstybėse narėse įgyvendinti įvairias ES Finansinių paslaugų veiksmų plano teises priemones ir užtikrinti griežtą jų vykdymą. Taip pat būtina nuolat konsultuotis, atlikti ES politikos krypties ir taisyklių *ex-post* vertinimą bei naujo pasiūlymo poveikio įvertinimą. Be tų priemonių, reikės dėti tolesnes pastangas, *inter alia*, siekiant užtikrinti, kad ES priežiūros tvarka veiksmingumo ir stabilumo požiūriu būtų tinkamai pritaikyta prie integruotos Europos finansų rinkos.

26. *Darbo rinkos reformos duoda rezultatų užimtumo ir dalyvavimo rinkoje srityje, bet reikia įdėti daugiau pastangų, kad įvairiuose sektoriuose būtų suderintas santykinis darbo užmokestis, būtų padidintas dalyvaujančiųjų darbo rinkoje skaičius bei palengvintas sektorinis ir geografinis mobilumas.* Darbo rinkos lankstumo didinimo reformos, išaugusi pasaulinė konkurencija, sumažėjęs naftos sunaudojimas gamyboje ir stabilus euro keitimo kursas yra iš tų veiksnių, kurie galbūt pakeitė darbo užmokesčio formavimo procesą euro zonoje. Nepaisant šio pokyčio, darbo užmokesčio augimo ribojimas išlieka labai svarbus aspektas, *inter alia*, kad ekonomikos atsigavimas tęstųsi, pasitvirtintų numatoma infliacija ir būtų palengvintas konkurencinis prisitaikymas.

27. *Produktų rinkos reformos srityje euro zonos narės taip pat pažengė į priekį, bet jos turi toliau skatinti konkurenciją, naujoves ir dinamizmą.* Paslaugų direktyvos priėmimas 2006 m. gruodžio mėn. yra didelis laimėjimas. Užtikrinti jos greitą įgyvendinimą – pagrindinis prioritetas, o šį tikslą euro zona lengviau pasiektų suderinusi pastangas. Valstybių narių nacionalinių ekonominio augimo ir darbo vietų kūrimo reformų programų įvertinime Komisija pažymėjo, kad visos euro zonos narės ėmėsi veiksmų, kad paskatintų geresnį reglamentavimą, mokslinius tyrimus ir plėtrą bei inovacijų sklaidą, bet paragino imtis platesnio užmojo priemonių siekiant išspręsti žemo našumo paslaugų sektoriuje problemą. Tolesnis konkurencijos stiprinimas, įskaitant geresnį viešųjų pirkimų potencialo išnaudojimą, ir palankesnių verslo sąlygų kūrimą (pvz., teisė gauti finansavimą, ribojami darbo apsaugos teisės aktai) vartotojams suteiktų galimybę labiau pasinaudoti padidėjusiu našumu, o pažangiausioms euro zonos įmonėms – sparčiai augti. Kita sritis, kurioje reikia sutelkti

pastangas, yra inovacijos. Uždaviniai, kuriuos reikia spręsti aukštųjų technologijų sektoriuose, ir nuolatinis naujovių poreikis rodo, kad būtina sukurti išties konkurencingą paslaugų vidaus rinką ir inovacijų vidaus rinką. Šiuo metu trūksta aiškesnės ir veiksmingesnės intelektinės nuosavybės teisių sistemos, o Europos mokslinių tyrimų sritis vis dar pernelyg suskaldyta.

28. Komisijai pateikus pasiūlymą kurti naują Europos energetikos politiką, per 2007 m. pavasario Europos Vadovų Tarybos posėdį ES šalių lyderiai pritarė kovos su klimato kaita ir ES energijos tiekimo užtikrinimo bei konkurencingumo skatinimo tikslams. Šie tikslai bus sustiprinti, *inter alia*, tolesnėmis pastangomis sukurti tikrą dujų ir elektros energijos vidaus rinką bei suformuoti bendrą užsienio politikos požiūrį energetikos klausimu. Nors nauja ES energetikos politika yra labai svarbi visoms ES valstybėms narėms, euro zonai ji svarbi tuo, kad gali turėti įtakos, *inter alia*, einamosios sąskaitos ir kainų pokyčiams.

V. VISUOTINIO TARPUSAVIO PRIKLAUSOMUMO DIDĖJIMAS

29. Euro zona yra vis labiau tarpusavyje priklausomos pasaulio ekonomikos dalis. Pažymėtinas 2006 m. įvykis – kylanti euro vertė pagrindinių prekybos partnerių valiutų atžvilgiu. Per metus euro vertė JAV dolerio atžvilgiu išaugo apie 11 % ir apie 12,5 % Japonijos jenos atžvilgiu. Ši tendencija išsilaikė pirmaisiais 2007 m. mėnesiais, lėmusi tai, kad euro zonos valiutos keitimo kursas šiek tiek viršijo jo ilgalaikę vertę. Valiutų keitimo kursai turėtų atspindėti pagrindinius ekonomikos dėsnius, o esant ekonomikos augimui pernelyg nepastovūs ir smarkiai svyruojantys valiutų keitimo kursai yra nepageidautinas reiškinys. Besivystančiose šalyse, kurių einamųjų sąskaitų perviršis yra didelis ir didėjantis, ypač Kinijoje, pageidautina, kad nominalūs valiutų keitimo kursai kistų taip, jog susidarytų būtino koregavimo sąlygos.

30. Didėjantis pasaulinis disbalansas yra pavojaus ženklas pasaulio ekonomikai. Per visus metus JAV einamosios sąskaitos deficitas padidėjo iki 857 mlrd. JAV dolerių ir buvo didžiausias šalies istorijoje. Japonijos, besivystančių Azijos šalių ir naftą eksportuojančių Artimųjų Rytų šalių einamųjų sąskaitų perviršis toliau didėjo. Kinijos einamosios sąskaitos perviršis padidėjo iki 238,5 mlrd. JAV dolerių, viršydamas 2005 m. rekordą. Euro zonos einamoji sąskaita beveik subalansuota, bet Europa nebus apsaugota nuo nevaldomo pasaulinio disbalanso poveikio. Pasaulinis disbalansas vis dar yra svarbi problema, ir nors esama kai kurių jos stabilizacijos, kurią sustiprino šio toks vidaus paklausos augimo perskirstymas, ženklų, užtikrinti tinkamą disbalanso koregavimą tebėra svarbiausias uždavinys. Todėl bus svarbu vengti potencialios finansinio stabilumo rizikos ir kuo labiau sumažinti protekcionistinių veiksmų riziką.

31. Šiuo metu politikos formuotojai iš esmės sutaria dėl pasaulinio disbalanso problemos sprendimo būdo. Šis sutarimas pasiektas įvykus daugiašalėms konsultacijoms, kurias Tarptautinis valiutos fondas (TVF) pradėjo 2006 m. balandžio mėn. ir kuriose aktyviai dalyvavo euro zona kartu su kitais keturiais didžiausiais pasaulinio lygmens veikėjais. Konsultacijos apie pasaulinį disbalansą davė teigiamų rezultatų, o TVF turėtų toliau stebėti pažangą. Pagrindiniai dalyviai sutarė, kad reikia įgyvendinti šiuos veiksmus: i) padidinti JAV grynąjį nacionalinį taupymą, kartu imantis priemonių biudžeto deficitui sumažinti ir privačiojo sektoriaus taupymui paskatinti; ii) įgyvendinti papildomas struktūrines reformas Japonijoje, įskaitant fiskalinį konsolidavimą; iii) padidinti valiutų kurso keitimo lankstumą kai kuriose besivystančiose Azijos šalyse, ypač Kinijoje; iv) veiksmingai panaudoti didesnes naftą eksportuojančių šalių pajamas, gautas iš naftos; v) įgyvendinti struktūrines reformas, kad būtų sustiprintas augimo potencialas ir išaugtų vidaus paklausa euro zonoje. Euro zona

įsipareigojo atkakliai spartinti tolesnes struktūrines reformas. Šiuo metu labai svarbu, kad kiti susiję dalyviai laiku įgyvendintų šios politikos srities darbotvarkę, vadovaudamiesi TVF daugiašalėmis ir dvišalėmis konsultacijomis.

VI. TVIRTAI STOVĖTI PASAULIO ARENOJE

32. *Nuo praeitų metų metinio pranešimo apie euro zoną buvo imtasi keleto veiksmų siekiant sustiprinti išorės atstovavimą euro zonai.* ES finansų ministrai paprašė ES valstybių narių atstovų TVF vykdomojoje valdyboje išrinkti pirmininką ilgalaikiai kadencijai. Buvo susitarta dėl tų rekomendacijų aspektų, bet jie dar neįgyvendinti. Taip pat susitarta paskirti Komisijos pareigūną už euro zoną atsakingu TVF vykdomuoju direktoriumi, bet vėlgi kol kas tai nėra įgyvendinta. Be to, ES ir valstybės narės sutarė paremti Komisijos dalyvavimą G7 visais jos kompetencijai priklausančiais klausimais. Euro zonos atstovai, įskaitant Komisiją, taip pat dalyvavo visuose praėjusiais metais vykusių TVF daugiašalių konsultacijų etapuose ir parengė euro zonos bendras pozicijas bei nuostatas prieš G7 ir Tarptautinio pinigų ir finansų komiteto susitikimus.

33. *Reikia imtis papildomų veiksmų, kad išorės atstovavimas euro zonai taptų proporcingas jos įtakai pasaulio ekonomikoje.* Tvirtesnis išorės atstovavimas taip pat suteiktų galimybę euro zonai įtvirtinti pirmaujančią poziciją tokiais klausimais, kaip pasaulinis disbalansas. Nors geriausia galimybė atstovauti euro zonai svarbiausiuose tarptautiniuose finansiniuose forumuose ir institucijose išlieka vieno euro zonos posto įsteigimas, artimiausiu metu tai įgyvendinti iš dalies trukdo skirtingos valstybių narių nuomonės. Remdamasi komunikatu „Europa pasaulyje“ Komisija toliau aktyviai prisidės prie bendrų pozicijų esminiais klausimais, susijusiais su išorės atstovavimu, suformavimo plėtojimo.

34. *Pasaulinio valdymo dalyvės taip pat turi labiau atsižvelgti į besiformuojančios rinkos šalis ir mažiausiai išsivysčiusias šalis.* Šis požiūris atsispindi kvotų ir balsavimo teisių reformos pakete, kurį TVF priėmė per metinį susitikimą 2006 m. rugsėjo mėn. Singapūre ir kuriuo padidintos kvotos Kinijai ir kitoms į besiformuojančios rinkos šalims. Šiuo metu toliau diskutuojama apie papildomas reformas ir atstovavimą TVF ir Pasaulio banke. Kaip ir euro zonos siekis kalbėti vienu balsu, auganti besiformuojančių rinkų šalių ekonomika turėtų sukelti didelių permainų tarptautinėje finansų sistemoje.

35. *Makroekonomikos ir reguliavimo srityje euro zona skatina glaudesnę bendradarbiavimą su naujais ir esamais partneriais.* Praėjusiais metais Europos Komisijos metinį makroekonomikos ir reguliavimo dialogą su Kinijos finansų ministru papildė naujas dialogas su Kinijos nacionalinio vystymosi ir reformos komisija. Buvo tęsiami reguliarūs dialogai su Japonija, o 2006 m. įvyko naujas makroekonomikos ir finansinio reguliavimo dialogas su Rusijos vyriausybe, kuriame atsispindėjo stiprėjanti Rusijos, kaip strateginės ES partnerės, įtaka. Taip pat numatyta, kad šiais metais prasidės naujas reguliarus Indijos ir ES dialogas. Svarstoma surengti naujus makroekonomikos dialogus su Brazilija ir Pietų Afrika siekiant atsižvelgti į tų šalių vaidmenį atitinkamuose regionuose ir į jų strateginę partnerystę su Europos Sąjunga bei euro zona.

VII. SKATINTI VEIKSMINGOS IR ĮSTATYMAIS PAGRĮSTOS POLITIKOS FORMAVIMĄ

36. *Tam, kad išspręstų bendrus ekonominius uždavinius, euro zonos šalims reikia turėti veiksmingą kolektyvinio valdymo sistemą.* Skatindama euro zonos nares laikytis vienodo požiūrio į bendras politikos užduotis, Eurogrupė vaidina vis didesnę vaidmenį. Per pastaruosius dvylika mėnesių Eurogrupė, Komisijai padedant, siekė sustiprinti sutarimą dėl struktūrinių reformų uždavinių ir kitų euro zonai svarbių klausimų, kaip pažymėta euro zonai skirtose rekomendacijose atsižvelgiant į Integruotas ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gaires. Tai, kad pasiekta tam tikros pažangos gerinant ekonomikos politikos kryptį koordinavimą, rodo priimtos nacionalinių veiksmų biudžeto politikos kryptį gairės ir padidėjęs dėmesys makroekonomikos politikos kryptį sąsajai bei struktūrinėms reformoms. Šiuo metu reiktų užsibrėžti šį vienodą požiūrį pakeisti suderintomis politikos kryptimis, kad būtų galima išspręsti minėtus uždavinius ir kuo labiau padidinti bendros valiutos privalumus. Jeigu valstybės narės būtų labiau linkusios įsipareigoti priimti bendradarbiavimu pagrįstus sprendimus, šios politikos srities diskusijos būtų lengvesnės.

37. *Politikos formavimo euro zonoje veiksmingumas ir teisėtumas yra vienodai svarbūs.* Suvokdama šio uždavinio svarbą Europos Komisija yra pasirengusi dalyvauti ir prisidėti prie Europos Parlamento pasiūlyto dialogo apie pagrindines euro zonos ekonomikos problemas. Į šį klausimą įsigilinti padeda metinė euro zonos ataskaita, kurioje pateikiama euro zonos ekonominės būklės analizė, makroekonominės politikos tendencijos, struktūrinių reformų uždaviniai ir EPS išorės aspektai.

38. *Artėjant EPS dešimtmečiui Europos Komisija vis daugiau dėmesio skirs EPS veikimo vertinimui ir sprendimams, kaip maksimaliai išnaudoti euro zonos ekonomikos potencialą.* Šioje srityje yra keletas svarbių klausimų, įskaitant svarstymus, kaip gerai turi būti valdoma euro zonos ekonomika, kad būtų išspręsti dabartiniai ir būsimieji uždaviniai, ir ar politikos formuotojai Europos ir nacionaliniu lygmeniu gali padaryti daugiau, kad suformuotų tokią politiką, kuria būtų paskatintas didesnis augimas ir užimtumas.

VIII. IŠVADA

39. *Politikos formuotojai turėtų pasinaudoti vėl stipriai atsigavusia ekonomika euro zonoje, kad užtikrintų patikimus viešuosius finansus ir paspartintų tolesnes struktūrines reformas.* Metiniame pranešime apie euro zoną pažymėti svarbiausi euro zonos uždaviniai esant dabartinėms aplinkybėms. Fiskalinėje srityje didindamos pastangas pasiekti bei išlaikyti vidutinės trukmės biudžeto tikslus ir pagerinti viešųjų finansų struktūrą ir kokybę, valstybės narės privalo atsispirti fiskalinės drausmės silpnėjimo tendencijai. Siekiant užbaigti visos euro zonos fiskalinį konsolidavimą bus labai svarbu praktiškai įgyvendinti naujausias Eurogrupės fiskalinės politikos gaires toliau stiprinant biudžeto valdymo institucijų patikimumą ir pasinaudojant fiskaline ir pinigų politika. Struktūrinėje srityje valstybės narės turi naudoti iš ankstesnės politikos, bet būtinos tolesnės reformos, kad EPS sklandžiai veiktų ir pakiltų gyvenimo lygis ilgalaikiu laikotarpiu. Pasaulio lygmeniu per pastaruosius dešimt metų euro zona ėmėsi veiksmų, kad sustiprintų išorės atstovavimą tarptautinėse institucijose bei forumuose ir paskatintų makroekonomikos dialogą su strateginiais ekonominiais partneriais, taip pat siekdama įveikti pasaulinio disbalanso problemą. Vis dėlto reikės imtis papildomų priemonių, kad euro zona galėtų reikšti vieningą nuomonę tarptautiniais ekonomikos klausimais.